hangnevek

hangnevek.gif [1]
hangnevekfacespaces.gif [2]
hangnevekegbdfspaces.gif [3]

A különféle hangrendszer [4]ekhez tartozó hangok (a törzshang [5]ok) megkülönböztetõ elnevezése Európa nagy részében: C, D, E, F, G, A, H.
Angliában és az USA-ban a H helyett B-t használnak.
A másik különbség, hogy az amerikai rendszerben nem használnak külön nevet a módosított hangokra; egyszerûen a hang betûje után odateszik, illetve mondják a megfelelõ módosítójel [6]et (pl. Cisz = C# = C sharp [7], vagy: Esz = Eb = E flat [8]).

A hangok elnevezése Olasz-, Spanyol- és Franciaországban, valamint Dél-Amerikában a Guido-féle szótagokkal történik:
Do vagy Ut-Re-Mi-Fa-Sol-La-Si.

***Arezzói Guido** -középkori szerzetes- nevéhez fűződik a szolmizáció [9]s hangok rendszerének megalkotása.*
Egy himnuszszövegre (Ut queant laxis) olyan dallamot komponált, mely minden kezdősora egy hanggal magasabban kezdődött, mint az előző, így az kiadta a skálát
A sorok kezdőszótagjából alakultak ki a szolmizációs hangok nevei:
***-Ut** queant laxis, **re**sonare fibris, **mi**ra gestorum, **fa**muli tuorum,*
***so**lve polluti , **la**bii reatur Sancte Iohannes.*
(Ma is van olyan hely (pl. Franciaország, ahol „dó” helyett „ut”-ot használnak). Ezzel sokkal gyorsabban lehetett megtanítani a dallamokat (a pápához is elment, és bemutatta, ahogy a schola (azaz a gyerekekből is álló templomi kórus) 2-3 nap alatt megtanulta azt a dallamot, amelyet egyébként 2-3 hétig tanították szolmizáció nélkül.

-Szintén Guido alkotása a hangmagasságok szemléltetésére alkalmas Guidó-féle kéz (fenti ábra): a hangmagasságok egymást úgy követték, hogy a legmélyebb hang a hüvelykujj első ujjpercén foglalt helyet, majd pedig csigavonalban indult a kéztő felé, a kisujj felé.
(Forrás: Trefort Zene Portál [10])

►enharmónia [11]

****

Megjegyzés a hangnevekhez

Sokaknak okoz kavarodást a nálunk (és általában Európában) használt hangnevek, és az amerikai hangnevek közti különbség. Hallottam már több magyar klasszikus zenészről, akik nem hitték el, hogy az amcsik a H hangot B-nek nevezik. Volt, aki azt hitte, én tanultam meg hibásan a hangokat... :-)

Nos, a tény az, hogy a jazz zene odaátról származik, ezért a legtöbb jazz fakebook, kotta, vagy zenei irodalom az amerikai rendszert használja. Sajnos emiatt ismerni kell, és felismerni is tudni kell mindkét megnevezést. Két fő különbség van a hangrendszerek között. A kisebbik az, hogy az amerikai rendszerben nem használnak külön neveket a módosított hangokra. Egyszerűen a hang betűje után odateszik (és mondják) a módosítójelet.

Pl. Cisz => C# = C sharp (ejtsd: sárp), vagy: Esz => Eb = E flat (ejtsd: flet).

A nagyobbik különbség, hogy õk a mi H hangunkat nevezik B-nek (a H hangnév náluk nem is létezik), és az európai B hang neve náluk Bb. Vagyis:

európai:	C	Cisz/Desz	D	Disz/Esz	E	F	Fisz/Gesz	G	Gisz/Asz	A	B	H
amerikai:	C	C#/Db	D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	Bb	B

A félreértések elkerülése végett egy olyan átmeneti megoldást is lehet alkalmazni, hogy a H hangot H-nak nevezzük, a B-t pedig Bb (Besz)-nek. Ez ugyan zeneelméletileg nem helyes, de a gyakorlatban ettõl még jól használható. Ebben a könyvben mégis inkább meghagytam az eredeti amerikai hangneveket, hiszen az összes jazz anyagban, kottákban, stb. mindenhol ezt használják, így hosszabb távon mindenképp célszerû ezt megszokni.

Makrai Balázs

Forrás webcím: https://www.zenci.hu/szocikk/hangnevek

Hivatkozások:
[1] https://www.zenci.hu/sites/www.zenci.hu/files/kep/09/hangnevek.gif
[2] https://www.zenci.hu/sites/www.zenci.hu/files/kep/09/hangnevekfacespaces.gif
[3] https://www.zenci.hu/sites/www.zenci.hu/files/kep/09/hangnevekegbdfspaces.gif
[4] https://www.zenci.hu/szocikk/hangrendszer
[5] https://www.zenci.hu/szocikk/torzshang
[6] https://www.zenci.hu/szocikk/modositojel
[7] https://www.zenci.hu/szocikk/sharp
[8] https://www.zenci.hu/szocikk/flat
[9] https://www.zenci.hu/szocikk/szolmizacio
[10] http://www.trefort.elte.hu/%7Eenek/index.html
[11] https://www.zenci.hu/szocikk/enharmonia